

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет соціології та соціальної політики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
«АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНІКИ В СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНІЙ РОБОТІ»

Галузь знань
01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність
011 Освітні, педагогічні науки
Освітній рівень
перший
(бакалаврський)

Назва кафедри та викладач / викладачі	Кафедра соціальної освіти та соціальної роботи Викладач: Ясточкина Ірина Анатоліївна Інформація про викладача на сайті факультету: https://fssp.udu.edu.ua/kafedry/kafedra-sotsialnoi-osvity-ta-sotsialnoi-roboty E-mail: i.a.yastochkina@npu.edu.ua		
I. Основна мета/цілі навчання	ознайомлення з різними напрямками арт-терапії, особливостями застосування арт-терапевтичних технологій в соціально-виховній роботі, формуванні практичних умінь використання методів арт-терапії у майбутній професійній діяльності.		
II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	Дисципліни вільного вибору Цикл вибіркової частини Шифр у навчальному плані: <u>ВВ 2.10</u>		
III. Обсяг навчальної дисципліни		Денна форма	Заочна форма
	Кількість кредитів	6	6
	Загальна кількість годин	180	180
	Лекційні заняття	30	12

Семінарські заняття	36	12
Практичні заняття		
Самостійна робота	114	156

IV.

Лекційні заняття (30/12)

Короткий
зміст
навчальної
дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи арт-терапії

Тема 1. Історія розвитку арт-терапії в соціально-виховній роботі (4/2)

Тема 2. Особливості арт-терапії як методу (4/1)

Тема 3. Простір арт-терапевтичного процесу (2/1)

Змістовий модуль 2. Організація арт-терапевтичного процесу

Тема 4. Види арт-терапії (4/1)

Тема 5. Діагностичні параметри в арт-терапії (4/2)

Тема 6. Способи реєстрації й оцінки арт-терапевтичної діяльності (2/1)

Змістовий модуль 3. Можливості арт-терапії в соціально-виховній роботі

Тема 7. Особливості індивідуальної та групової арт-терапії з дітьми та підлітками (4/1)

Тема 8. Терапія засобами мистецтва у роботі з вразливими групами населення (4/2)

Тема 9. Арт-терапія в соціально-виховній роботі: перспективні напрямки (2/1)

Семінарські заняття (36/12)

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи арт-терапії

Тема 1. Теоретичні аспекти і проблеми арт-терапії (2/1)

Тема 2. Принципи арт-терапевтичної діяльності (4/1)

Тема 3. Сучасна арт-терапія та її напрями (2/0)

Тема 4. Характеристика терапевтичних технік в соціально-виховній роботі (4/1)

Змістовий модуль 2. Організація арт-терапевтичного процесу

Тема 5. Особливості індивідуальної арт-терапії (2/1)

Тема 6. Форми групової арт-терапії (2/1)

Тема 7. Арт-терапевтичні матеріали (2/0)

Тема 8. Арт-терапевтичні техніки, прийоми (4/1)

Тема 9. Арт-діагностика та педагогічний процес (2/0)

Змістовий модуль 3. Можливості арт-терапії в соціально-виховній роботі

Тема 10. Арт-терапевтична робота з дітьми і підлітками (2/1)

Тема 11. Терапія творчим самовираженням (2/1)

Тема 12. Казкотерапія, ізотерапія, бібліотерапія в соціально-виховній роботі (2/1)

Тема 13. Музична терапія, драматерапія, лялькотерапія, танцювально-рухова терапія, ігрова терапія в соціально-виховній роботі (2/1)

Тема 14. Пісочна терапія, глинотерапія, тістотерапія, маскотерапія як методи арт-терапевтичної роботи (2/1)
Тема 15. Супервізія в арт-терапевтичному процесі (2/1)

Самостійна робота здобувача вищої освіти (114 / 156)

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи арт-терапії

Тема 1. Історія розвитку арт-терапії в соціально-виховній роботі (12/17)

Тема 2. Особливості арт-терапії як методу (12/17)

Тема 3. Простір арт-терапевтичного процесу (12/17)

Змістовий модуль 2. Організація арт-терапевтичного процесу

Тема 4. Види арт-терапії (13/17)

Тема 5. Діагностичні параметри в арт-терапії (13/17)

Тема 6. Способи реєстрації й оцінки арт-терапевтичної діяльності (13/17)

Змістовий модуль 3. Можливості арт-терапії в соціально-виховній роботі

Тема 7. Особливості індивідуальної та групової арт-терапії з дітьми та підлітками (13/18)

Тема 8. Терапія засобами мистецтва у роботі з вразливими групами населення (13/18)

Тема 9. Арт-терапія в соціально-виховній роботі: перспективні напрямки (13/18)

Детальні теми лекційних, семінарських занять, теми і завдання для самостійної роботи та інше містяться на курсі у Moodle:
<https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=5431>

V. Результати навчання

ПРН.16. Демонструвати розуміння доцільності використання мистецтва (театрального, образотворчого), прикладних методик для досягнення результатів соціально-виховної роботи з дітьми та молоддю; здійснювати режисуру та супровід виховних заходів.

VI. Порядок та критерії оцінювання
Форми і методи поточного контролю
Форма підсумкового контролю – Залік
Поточний контроль

Рейтинговий бал з видів навчальної діяльності																						
	Се м. 1	Се м. 2	Се м. 3	Сем 4	СР1	МК1	Сем. 5	Сем. 6	Сем 7	Сем. 8	Сем 9	СР 2	МК 2	Сем. 10	Сем. 11	Сем 12	Сем. 13	Сем 14	Сем. 15	СР 3	МК 3	Всього
Д.ф.	4	4	4	3	10	5	3	3	3	3	3	10	10	2	3	3	2	3	2	10	10	100
З.ф.	4	4	4	3	10	5	3	3	3	3	3	10	10	2	3	3	2	3	2	10	10	100

Поточний контроль	Присутність на лекційних заняттях, опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, написання, есе), тестування, модульні контрольні роботи
Підсумковий контроль	Залік

Важливі зауваги щодо оцінювання

Навчальна дисципліна викладається протягом 7 семестру і завершується заліком, максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати протягом семестру - 100. До початку залікової сесії / екзаменаційної сесії здобувач повинен набрати мінімум **35 балів**. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право скласти залік. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить ці навчальну дисципліну повторно на платній основі.

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час заліку, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканом. Повторне складання може бути не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий раз – комісії. Якщо здобувач має більше 5-ти академзаборгованостей, він відраховується з університету.

Про порядок складання екзаменів, перескладання і оскарження результатів див. Положення про організацію освітнього процесу.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, аналіз, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати обґрунтовані висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів та програм.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Відповідь здобувачів містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірно розуміння змісту основних теоретичних положень; вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - недостатньо детально розкритий предмет запитання, а основні поняття носять тезисний характер; відповідь на ситуаційне завдання є недостатньо аргументованою;

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач дав відповідь на поставлене питання, однак допустив незначні помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: відтворює основні поняття поверхово, не виокремлює взаємозв'язки; окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: зміст відповіді свідчить про прогалини у знаннях з відповідного питання або ж про невірне розуміння окремих аспектів поставленого питання; відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

**VII.
Політика
курсу**

Ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова

Дні й години для консультацій: консультації проводяться згідно з графіком кафедри..

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; перескласти завдання може протягом семестру; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може бути знижена.

**VIII.
Основні
інформаційні
ресурси**

Основні інформаційні джерела

1. Зливков В., Лукомська С., Євдокимова Н., Ліпінська С. Діти і війна: монографія. Київ-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2023. 221 с.

2. Калька Н. Практикум з арт-терапії: навчально-методичний посібник. Ч. 1. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 232 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3301>

3. Кириленко В. Г. Консультативні практики в соціальній роботі : навч.-метод. посіб. Київ : Університет «Україна», 2020. 357 с.

4. Кузікова С., Зливков В., Лукомська С., Щербак Т., Котух О. Психологічний супровід особистості в умовах війни: навч. посібник. Київ.-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2024. 260 с.

5. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати? Довідник для широкого кола фахівців / заг. ред. К. Возніцина, Л. Литвиненко. Київ, 2023. 164 с.

6. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник / І.Я. Губенко, О.С. Карнацька, О.Т. Шевченко. 3-є видання. ВСВ Медицина, 2021. 312 с.

7. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу. Навчально-методичний посібник. / Андрєєнкова В. Л., Войцях Т. В., Гриців І. П., Мельничук В. О., Сабліна Н. О., Флярковська О. В., Харківська Т. А. Київ, 2023. 149 с.

8. Техніки арт-терапії в роботі кризового психолога з цивільним населенням в умовах війни: навч.-метод. посіб. / за ред. Г. Красиної, К. Гавриловської. Харків, Видавець ФОП Захаренко В. В., 2023. 106 с.
<https://ru.scribd.com/document/693778890/%D0%A1%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%94%D1%96%D1%8F-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0-%D0%BE%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD>

9. Травматичні події: психологічна підтримка та самодопомога: Довідник для фахівців і фахівчинь допоміжних професій соціальної сфери, які працюють з внутрішньо переміщеними особами та постраждалим населенням. Проєкт Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень. Фаза II». URL : <https://rm.coe.int/traumatic-events-ukr-/1680a765d4>

Онлайн ресурси

Психологічний добробут дітей та підлітків (Серія із 5-ти вебінарів)

<https://edu.mh4u.in.ua/courses/%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b8%d0%b9-%d0%b4%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b1%d1%83%d1%82-%d0%b4%d1%96%d1%82%d0%b5%d0%b9-%d1%82%d0%b0-%d0%bf%d1%96%d0%b4%d0%bb/>

«Психологічна допомога постраждалим та АРТ-терапевтичні техніки в роботі з травмою та горем»

<https://www.youtube.com/watch?v=G1Se-inKFSY&t=17s>

«Психологічна допомога постраждалим та АРТ-терапевтичні техніки в роботі з травмою та горем»

<https://www.youtube.com/watch?v=G1Se-inKFSY&t=17s>

«АРТ-терапія та досвід в роботі з дітьми, дорослими щодо проживання травми, горя та втрати».

https://www.youtube.com/watch?v=Vv5uXq_wiMo&t=3s

«Робота з травмою, горем, насиллям. АРТ-терапія. Психологічна допомога дітям, дорослим та родинам».

<https://www.youtube.com/watch?v=O579d-r1gT4&t=3953s>

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри соціальної освіти та соціальної роботи протокол №8 від 29 січня 2025 року

